

Melike ORÇİN

**AVRUPA İNSAN HAKLARI HUKUKU
VE TÜRK HUKUKUNDA TUTUKLU
VE HÜKÜMLÜLERİN DIŞ DÜNYA
İLE İLETİŞİM KURMA HAKKI**

İSTANBUL ARŞİVİ

onikilevha
İSTANBUL İZMİR ANKARA BURSA ERZURUM İZMİR İZMİR

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	V
DANIŞMANIN ÖNSÖZÜ.....	IX
ÖNSÖZ	XI
İÇİNDEKİLER.....	XIII
KISALTMALAR LİSTESİ	XIX
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM ÖZGÜRLÜĞÜNDEN YOKSUN BIRAKILAN KİŞİLERİN KORUNMASI

I. İnsancıl Hukuk'tan Birleşmiş Milletler'e Tarihsel Gelişim.....	9
II. Avrupa İnsan Hakları Hukuku	18
A. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi	19
1. Mahpus Haklarının Gelişimi.....	19
2. Golder Davası ve İçkin Sınırlamalar Doktrini	22
B. Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi	24
1. Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi.....	25
a. Komite'nin Yetkileri	25
b. Komite'nin Görevleri.....	26

(1) Yargısal Olmayan-Önleyici Denetim Mekanizması Kurma	26
(2) Etkili Ziyaret Sistemleri Oluşturma	27
(3) Mahpuslara İlişkin Standartlar Oluşturma	30
(4) Diğer Görevleri	32
c. Komite'nin Görev ve Yetkisi Dışında Kalan Hususlar ..	34
C. Avrupa Konseyi Organları.....	34
1. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi.....	34
2. Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi.....	37
3. Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği	38
III. Türkiye ve Ulusal Önleme Mekanizması.....	39

İKİNCİ BÖLÜM

AVRUPA İNSAN HAKLARI HUKUKUNDA TUTUKLU VE HÜKÜMLÜLERİN DIŞ DÜNYA İLE İLETİŞİM KURMA HAKKI

I. Özel Yaşamın Korunması Hakkı Bağlamında İletişim Kurma	41
II. Tutuklu ve Hükümlülerin Dış Dünya ile İletişim Kurma Hakkı	44
A. Hakkın Kapsamı ve Önemi	44
B. Dış Dünya ile İletişim Kurmayı Etkileyen Faktörler.....	47
1. Rejim Olanakları.....	48
2. Tutulma Koşulları.....	50
a. Aşırı Kalabalıklık	50
b. Dış Dünyadan İzole Edilme: Hücre Hapsi.....	53
(1) PLANN Testi.....	55
(2) İşkence Yasağı	57
C. Kötü Muameleye Karşı Usuli Güvenceler: Gözaltında Dış Dünya ile İletişim.....	60
1. Avukata Erişim Hakkı.....	63
2. Doktora Erişim Hakkı	67
3. Gözaltına Alındığını Bildirme Hakkı.....	70

---

4. Bilgilendirilme Hakkı.....	72
5. Tercüman Hakkı	75
6. Usuli Güvencelerden Ayrıksı Uygulama: Incommunicado Gözaltı	76
D. Bazı Hakların Ön Koşulu Olarak Dış Dünya ile İletişim	82
1. Adil Yargılanma Hakkı.....	82
a. AİHS md. 6/3(b) Gereği Sanığın Savunmasını Yapmak için Gerekli Zaman ve Kolaylıklara Sahip Olması.....	83
b. AİHS md. 6/3(c) Gereği Sanığın Avukat Yardımindan Yararlanması	86
2. Haberleşmeye Saygı Hakkı.....	88
a. Otonom Bir Kavram Olarak Haberleşme.....	88
b. Koruduğu Hukuki Değerler	93
c. Mahpusların Haberleşme Hakkı.....	95
(1) Avukat	97
(2) Ulusal ve Uluslararası Organlar.....	99
(3) Kişiler.....	104
3. Aile Yaşamına Saygı Hakkı.....	108
a. Ziyaret Rejimi	109
b. Genel Ziyaret Yasakları.....	113
c. Mahrem Görüşme.....	114
d. Mazeret İzinleri	120
e. Mahpusların Yerleştirilmesi ve Nakli.....	124
4. Özel Yaşama Saygı Hakkı.....	127
5. Düşünce, Vicdan ve Din Özgürlüğü.....	130
6. İfade Hürriyeti.....	132
7. Oy Hakkı.....	135
8. Evlenme ve Aile Kurma Hakkı	138
9. Eğitim Hakkı.....	140
E. Mahpusların Rehabilitasyonu ve Hapishanelerin Normalleştirilmesi İlkesi	143

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
KIRILGAN GRUPLARIN VE ÇEŞİTLİ
MAHPUS KATEGORİLERİNİN DIŞ DÜNYA
İLE İLETİŞİMİ

I.	Kırılğan Grupların Dış Dünya İle İletişimi	151
A.	Kadınlar.....	154
B.	Çocuklar.....	163
1.	Özgürlüğünden Yoksun Bırakılan Ebeveynlerin Çocukları	164
2.	Özgürlüğünden Yoksun Bırakılan Çocuklar.....	170
C.	Yabancı Uyruklular.....	177
D.	LGBTIQ Bireyler	186
E.	Yaşlılar ve Ağır Hastalar	190
F.	Engelli Bireyler	194
II.	Çeşitli Mahpus Kategorilerinin Dış Dünya İle İletişimi.....	199
A.	Tutuklular	200
B.	Ömür Boyu veya Diğer Uzun Süreli Hürriyeti Bağlayıcı Ceza Alan Mahpuslar.....	204
C.	Yüksek Güvenlikli veya Özel Bir Rejim Altında Yönetilen Hapishanelerde Tutulan Mahpuslar ve Tehlikeli Suçlular	205
D.	Elektronik İzleme ve Ev Hapsinde Kalan Mahpuslar.....	210

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
TUTUKLU VE HÜKÜMLÜLERİN DIŞ
DÜNYA İLE İLETİŞİM KURMA HAKKININ
SINIRLANDIRILMASI REJİMİ VE
ÖLÇÜLÜLÜK İLKESİ

I.	Ölçülülük İlkesine Kısa Bir Bakış	214
II.	Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi	218

A. Hukukilik.....	219
B. Meşru Amaç	224
C. Demokratik Toplumda Gereklik	227
D. Ulusal Makamların Yükümlülükleri.....	231
III. Türk Hukuku	240
A. Kanunilik.....	247
B. Meşru Amaç	254
C. Demokratik Toplum Düzeninin Gerekleri ve Ölçülülük	256
1. Gerekçelerin Yeterli ve İlgili Olması.....	256
2. Tedbirin Süresi ve İkinci Bir Değerlendirme Olanığı	267
D. Olağanüstü Yönetim Usullerinin Uygulandığı Dönemler.....	268
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	271
I. Avrupa İnsan Hakları Hukuku	271
II. Türk Hukuku	275
APPENDIX	
DRAFT PROTOCOL TO THE EUROPEAN	
CONVENTION ON HUMAN RIGHTS SECURING	
CERTAIN ADDITIONAL RIGHTS TO PERSONS	
DEPRIVED OF THEIR LIBERTY.....	279
KAYNAKÇA	285
KRONOLOJİK İNSAN HAKLARI BELGELERİ	331
I. Birleşmiş Milletler	331
II. Avrupa Konseyi	333
A. Sözleşme ve Protokoller.....	333
B. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi.....	335
C. Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi.....	337
D. Diğer Belgeler.....	338
III. Avrupa Birliği.....	339
IV. Afrika Birliği Örgütü.....	339

XVIII

V. Amerika..... 339
VI. İnsancıl Hukuk.....340
VII. Diğer Belgeler..... 341